

שם הקורס: התנהגות אוכלוסייה בשגרה ובחירום

מס' הקורס: 485-2-1010

נקודות זכות: 3 נק"ז

ECTS:

שנה אקדמית: התשע"ט

סמסטר: ב'

שעות: 13-16

מיקום: בניין 8M כיתה 307

שפת הוראה: עברית

תואר: שני

איפיון הקורס: קורס חובה

לסטודנטים תואר שני ברפואת חירום.

דיסציפלינה: בריאות הציבור

מחלקה אחראית: בריאות הציבור

דרישות קדם: ללא דרישות קדם

מפתח הצינונים: מטרי

שם המרצה: ד"ר ענבר כהן

פרטי קשר (כולל עוזרי הוראה)

טלפון במשרד: 08-6428430

דוא"ל: inbar.cohen@gmail.com

שעות קבלה: בתיאום מראש

הערכת הקורס: בסיומו של הקורס

הסטודנטים יעריכו את הקורס על מנת

להסיק מסקנות לטובת צרכי

האוניברסיטה.

אישור הקורס: הקורס אושר על ידי

ועדת הוראה פקולטית עבור שנה

אקדמית תשע"ט

עדכון אחרון: 14.01.2019

תאריך עדכון אחרון:

תיאור הקורס: הקורס יעסוק בהקניית ידע בסיסי בנושא היערכות הפרט, המשפחה והקהילה למצבי חירום,

התמודדות וצמיחה.

הקורס יחשוף את הלומדים למורכבות ההתמודדות עם משבר הן כ"פועלים" ומנהלים את המשבר והן

כ"מתמודדים". הדגשים במהלך הקורס יינתנו לכלל מעגלי הפגיעה לנוכח אסון.

מטרות הקורס ויעדיו:

הקניית ידע בסיסי ומודעות אישית להתמודדות במצבי חירום במעלי פגיעה שונים מרמת הפרט ועד לרמת

האוכלוסייה.

תשומות למידה:

עם סיום הקורס בהצלחה יוכל הסטודנט:

1. להציג מערך התמודדות בשעת חירום

2. להגדיר מעגלי פגיעה.

3. להכיר את מרכיבי תכניות התערבות בכל מעגל הפגיעה ולהבין את חשיבותם.

נהלי נוכחות: נוכחות חובה ב-80% מהשיעורים, סטודנט שלא נוכח ב-80% מהשיעורים לא יוכל להגיש את

המטלה הסופית.

אופן ההוראה: שיעורים פרונטליים, מצגות, ומבנה שיעורים סדנאי – הדורש חשיפה והתמודדות עצמית עם

מצבי סטרס

הערכת הסטודנטים בקורס:

1. 10% מעורבות בשיעור

2. 30% - הצגת מקרה: צונמי/ עוטף עזה

3. 60% עבודה מסכמת: השמה דגשים מרמת הפרט עד לרמת הקהילה בהיערכות לאירועי אסון רחבי

היקף.

מטלות הקורס:

בשיעור חמישי תחולק הכיתה ל 2 קבוצות: האחת, תחקור ותלמד את אסון הצונאמי (או אירוע טבע רב נפגעים אחר שיקבל את אישור המרצה); קבוצה שנייה תחקור ותלמד את התמודדות אוכלוסיית עוטף עזה עם אירועי חירום מתמשכים. כל קבוצה נדרשת: 1. להציג את האירוע באופן מפורט ומלא (תאריכים מדויקים: התערבויות וצוותי חילוץ, מבנה והתארגנות מערכות הסיוע: המשגה תיאורטית רחבה ככל שניתן על התמודדות עם אירוע האסון: בניית מודלי התערבות בהתאם למעגלי הפגיעה). כל אחת מהקבוצות תציג את הנושא בפני הכיתה (כשעה) ותפעיל את הכיתה לבניית תכנית התערבויות (כשעה). המלצה: הקבוצה הגדולה תחלק לקבוצות קטנות יותר על מנת להתמקד בנושאים ספציפיים ולבנות אותם באופן מדויק ככל שניתן.

מטלה מסכמת: הסטודנט יבחר נושא הקרוב לליבו המתאר מצבי חירום ברמת האוכלוסייה. פרק ראשון: יסקור את האירוע באופן מקיף פרק שני: יסקור ספרות על בסיס תיאורטי להתמודדות עם אירוע כזה. פרק שלישי: יתמקד בשני מעגלי פגיעה ויצג עבורם תכנית התערבות מקיפה. את העבודה יש להגיש כשבועיים לאחר השיעור האחרון בקורס. היקף העבודה לא יעלה על 12 עמ' (רווח כפול, גופן דיויד 12) הזמן הנדרש לעבודה עצמית בבית: בנוסף לעבודתו בכיתה, כל סטודנט נדרש לעבודה וביצוע מטלות בהיקף של כשעה בשבוע

תוכן הקורס/ מבנה הקורס

פתיחה – היכרות, דרישות הקורס, המשגה של אירועי אסון (דחק), פתולוגיות של התמודדות עם אירוע אסון בפרט ובקהילה- PTSD שיעור שני: מבנה האירגוני להיערכות בשעת חירום: פיקוד העורף: ממודלים תיאורטיים לפרקטיקה. שיעור שלישי: סדנת התמודדות אישית עם אסון: אירוע, כוחות והתמודדות שיעור רביעי: אירועי אסון ברמת הפרט – המשגה והתערבות שיעור חמישי: תיאוריות של התמודדות עם אובדן ואבל של פרטים וקהילות שיעור שישי - שביעי: התמודדות משפחתית עם אסון – מיני מודל ארגוני שיעור שמיני: מקרה לדוגמא של התנהגות ארגונית באסון: סדנת סימולציה – לבעלי תפקידים ומטלות: תהליך בנייה של מבנה ארגוני להתמודדות עם אירוע. שיעור תשיעי: התארגנות מערכת החינוך במעגלי הפעולה השונים לנוכח אסון כמקרה דוגמא מרמת הפרט לאוכלוסייה נפגעת. שיעור 10 - 11: הצגה ודיון בקבוצות של אוכלוסיות למודות אסון – הצונמי לעומת עוטף עזה: הצגת האירוע וסקירת דרך הפעולה בדגש על מעגלי הפגיעה שיעור 12: צמיחה פוסט טראומטית או בניית חוסן קהילתי/ חברתי

רשימת קריאה:

מלאך-פיינס איילה (1986). *שחיקה נפשית: מהותה ודרכי התמודדות עמה*. תל-אביב: צ'ריקובר.
*הרמן, ג., (2004). *טראומה והחלמה*, עם עובד ספרית אופקים.
'ובן-נשר, א.' (2005). מאלתור תחת טראומה לפתוח תורה: התמודדות קהילות עם טרור – הכנה התערבות ושיקום. בתוך א' זומר, א' ובלייך (עורכים), בריאות הנפש: הניסיון הישראלי. (עמ' 271-300), ת"א, הוצאת רמות.
*סיברט, א. (2000). *אישיות והישרדות: מי הם האנשים שמצליחים להישרד במצבים קיצוניים ומה אפשר ללמוד מהם*. תל אביב: עם עובד.
קינן גיורא (1998). *התמודדות עם מצבי לחץ*. ראש העין: פרולוג.

Aldwin, C. M. (2007). *Stress, coping, and development: An integrated perspective* (2nd edition). New York: The Guilford Press.

Berger, R. (2004). Early interventions with survivors of terrorism: The Traumatic Memory Restructuring (TMR) Model (pp. 233-272). In D. Kanfo (Ed.). *Living with Terror, Working with Trauma: A Clinician's Handbook*. Northvale, NJ: Jason Aron.

Cooper, C.L., Dewe, P.J and Odriscoll M.P (2001) *Organizational Stress: A Review and Critique of Theory, Research and Applications*. Sage Publications: Thousand Oaks, CA

Davidson, B.O., Eden, D., & Westman, M (2010). Sabbatical leave: Who gains and how much? *Journal of Applied Psychology*.95 (5), 953-964

Eden, D. (2001). Job stress and respite relief: overcoming high tech tethers, *Exploring Theoretical Mechanisms and Perspectives*, Volume 1, pages 143–194.

Goldberger L., & Breznitz S. (Eds.) (1993). *Handbook of Stress*. New York: Free Press.

Pines, A.M & Keinan, G. (2005). Stress and burnout: The significant difference, *Personality and Individual differences*, Vol 39(3), 625-635.

Pines, A.M. (2005) The Burnout Measure, Short Version. *International Journal of Stress Management*, Vol 12(1), Feb 2005, 78-88.

Ruzek, J., Brymer, M.B., Jacobs, A.K., Layne, C.M., Vernberg, E.M., Watson P. J. Watson (2006). Psychological first aid. Field Operations Guide: Second Edition. National Child Traumatic Stress Network and National Center for PTSD.

Shirom, A. (2003). Feeling vigorous at work? The construct of vigor and the study of positive affect in organizations. In D. Ganster & P. L. Perrewe (Eds.). *Research in organizational stress and well-being*. Greenwich, CN: JAI Press. Vol. 3, pp. 135-165.

Sulsky, L. & Smith, C. (2005). *Work Stress*, Belmont: CA: Thomson Learning.

WHO (2001). Psychological first aid: Guide for field workers. Retrieved from:

http://whqlibdoc.who.int/publications/2011/9789241548205_eng.pdf